

FÉBERT ANDREA

A Hódmezővásárhelyi Kistérség Közkinccs Kerekasztalának működése

A Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás 2007. május 25-én nyújtotta be pályázatát a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus Regionális Kulturális Koordinációs Irodájához Kistérségi Közkinccs Kerekasztal létrehozására és működtetésére.

A pályázatban résztvevő partnerek a közművelődés és a kultúra területén dolgozó munkatársak, valamint a pályázó szervezet részéről egy fő. Az alábbi intézmények munkatársai vettek részt a megbeszéléseken:

- Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ (Hódmezővásárhely)
- Németh László Városi Könyvtár (Hódmezővásárhely)
- Általános Művelődési Központ (Mártély)
- Általános Művelődési Központ, Községi Könyvtár (Mártély)
- Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központ (Mindszent)
- Általános Művelődési Központ, Községi Könyvtár (Székkutas)
- Általános Művelődési Központ, Óvoda (Székkutas)

A pályázatban 250 000 Ft támogatást nyert a Társulás, melyhez 28 000 Ft önrészt kellett biztosítani.

A pályázati program keretében összesen 9 kerekasztal megbeszélést tartottunk. Az első alkalommal megalakítottunk a Kistérségi Közkinccs Kerekasztalt. A következő négy alkalommal minden egyes település rövid bemutatkozást tartott a település kulturális, illetve közművelődési adottságairól. Megtekintettünk néhány nevezetességet a településen.

Ezt követően három egész napos workshop keretében elkészítettük a kistérség kulturális SWOT elemzését, majd az elemzésből kiindulva felállítottuk a célpiramist: megfogalmazzuk a stratégiákat, intézkedéseket vagy más néven konkrét célokat; specifikus célokat; átfogó célokat és

ezekre épülve a kistérség kulturális területére vonatkozó jövőképet. Összeállítottuk a kistérség területére vonatkozó projektötleteket erőforrás és időtervvel.

Az utolsó alkalommal mindenki kezébe vehette a Hódmezővásárhelyi Kistérség kulturális területét átfogó helyzetelemzését. Rövid előadás keretében összefoglaltuk a pályázatot és annak megvalósítását, az elkészült anyag tartalmát.

A helyzetelemzés a következő főbb területeket fogja át:

- a kistérség általános bemutatását
- a kistérség minden településére vonatkozóan a települések bemutatását
- a közművelődési intézmények, és közgyűjtemények rendszerét
- a kultúra és közművelődés területén dolgozó civil szervezetek bemutatását
- a települések kulturális rendezvényeit, látnivalóit
- SWOT elemzést, illetve célpiramist
- a középtávú humán és infrastrukturális projektötleteket erőforrás és időtervvel
- valamint a helyzetelemzés mellékleteként a kistérség 2008. évi rendezvényeit.

A helyzetelemzés legnagyobb sikerének a SWOT elemzést, a célpiramist, illetve a projektötlet lista összeállítását tekintjük, mely tényleg a valóságra alapozva, valódi csoportmunka eredményeként született meg.

SWOT elemzés

<p style="text-align: center;">SWOT</p> <p style="text-align: center;">Kulturális helyzetelemzés – Hódmező- vásárhely kistérség</p>	<p>Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> – települési könyvtárak közötti együttműködés (programok, rendezvények, pályázatok) – hagyományok, szokások ápolása, fejlesztése (képzőművészeti szabadiskola, kiállítások, népi mesterségek, gyógynövények gyűjtése) – egyedi kulturális és természeti értékek (Emlékpont, Őszi Tárlat, Mindszenti rock-fesztivál, Mártélyi TK, Kutasi puszta, Kardoskúti tó, Tisza folyó) – kiépült közművelődési intézmények (könyvtár és művelődési ház) – színvonalas, látogatott programok (Vásárhelyi Őszi Hetek, Szent István napi rendezvények, mártélyi „keszegölő”, székkutasi falunapok, Mindszenti Napok,) – többségében szakképzett munkatársak – aktív civil szervezetek, mintaértékű települési civil kezdeményezések (Mártélyi Olvasókör anyagilag támogatja a helyi könyvtárat, vásárhelyi Gazdasági Egyesület kulturális teljesítményei: néprajzi kiállítás, Gazdanap, mindszenti Civil szervezetek 	<p>Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hódmezővásárhely túlsúlya visszafogja a kistételepülések kulturális tevékenységét – Mártély, Mindszent, Székkutas önkormányzatainak tartós forráshiánya szűkíti a települések kulturális mozgásterét – kistérségi szemlélet köztudatba épültségének hiányosságai – a kulturális intézmények zömének elavult állapota (eszközellátottság, akadálymentesítés hiánya) – a lakosság kulturális teherbírásának gyengülése – az intézmények közötti közvetlen kapcsolatok hiányosságai – közös kistérségi kulturális információs csatornák hiánya (kiadványok, kistérségi honlap, Vásárhelyi Televízió kistérségi szerepköre) – kulturális turizmus minimális aránya – szakemberek motíváltóságának differenciáltsága
---	--	---

	<p>Tanácsának Bankpalota-mentő akciója)</p> <ul style="list-style-type: none"> – székhelytelepülés kulturális intézményfenntartói többlet szerep vállalása (Tornyai János Múzeum és kiállítóhelyei) – új kulturális létesítmények létrehozása (Székkutasi Falumúzeum, Emlékpont, Magyar Tragédia 1944. kiállítóhely) 	
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> – szolidaritás, tenni akarás, a civil lét felértékelődése – hálózatosodás, partnerségi kapcsolatok – más térségek tapasztalatainak megismerése – informáltság javulása – EU és hazai források bővülése – kistérségi társulások számára kiírt kulturális pályázatok megjelenése – kulturális turizmus előtérbe kerülése – internet szolgáltatások penetrációja 	<p>Erősség-Lehetőség stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> – kulturális intézmények és civil szervezetek együttműködésének erősítése, új partnerségek kialakítása – az intézmények belső és külső informáltságának növelése – kulturális programok bővítése, fejlesztése – a civil szervezetek aktivitásának fokozása – székhelytelepülés kistérségi kulturális koordinátori, intézményfenntartói többletszerep vállalása 	<p>Gyengeség-Lehetőség stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> – civil kulturális szolgáltatások bővítése (már meglévő civil tevékenységek minőségi emelése, feladatellátás kialakítása) – települések közötti kulturális fejlesztések ösztönzése (térségek közötti tapasztalatok megismerése) – kistérségi identitás erősítése – fejlesztési tervek, projektek kidolgozása (kész pályázati tartalmak)

Veszélyek	Erősség-Veszély stratégiák	Gyengeség-Veszély stratégiák
<ul style="list-style-type: none"> – modernizációs fejlődés elmaradása – az önkormányzati működési és fejlesztési források szűkülése (állami normatíva csökkenése) – képzett emberek elvándorlása – összehangolatlan központi források, szervesen fejlődés – jogszabályi környezet kiszámíthatatlansága – az internet és azon elérhető szolgáltatások helyettesítik a személyes kapcsolatokat – szomszéd kistérségek konkurencia szerepe 	<ul style="list-style-type: none"> – Kulturális intézmények közötti mezoregionális együttműködések kialakítása (Kistérségi határon átnyúló közös információs bázis létrehozása) – Kulturális értékek továbbörökítése (népművészeti hagyományok szokások fenntartása, „népszerűsítése”) – Az egyedi kulturális és természeti értékek óvása, fejlesztése (állapotjavítás, modernizáció, turisztikai fejlesztés, „élettel megtölteni”) – Kistérségi civil pályázati feltételek javítása (önerő alap stb.) – A kulturális intézmények folyamatos fejlesztése (épület, eszköz, humán erőforrás, szolgáltatások, kulturális kínálat) – Kiemelt kulturális programok regionális és országos ismertségének fokozása 	<ul style="list-style-type: none"> – Egységes, kistérségi motivációs szakember megtartó program megvalósítása – Kistérség kulturális forrásszerző képességének a növelése (kistérségi kulturális pályázatok indítása stb.)

Célpiramis

FEJLŐDIK A HAGYOMÁNY ALAPÚ,
FOLYAMATOS KULTURÁLIS FEJLESZTÉSEKkel TÁMOGATOTT
EGYÜTTMŰKÖDŐ ÉS SOKSZÍNŰ KISTÉRSÉG

ÁTFOGÓ CÉL

A KULTURÁLIS ÉLET DIFFERENCIÁLT, TÉRSÉGI SZEMLÉLETŰ
PARTNERSÉGI FEJLESZTÉSE

PRIORITÁSOK

I. A kulturális élet kistérségi szervezése	II. A kulturális szféra integrál fejlesztése
---	---

SPECIFIKUS CÉLOK

I.1. <i>A kistérségi kulturális kínálat bővítése, népszerűsítése</i>	I.2. <i>Komplex kistérségi szemlélet formálása</i>	II.1. <i>Civil szervezetek erősítése</i>	II.1. <i>Civil szervezetek erősítése</i>
--	--	--	--

INTÉZKEDÉSEK, PROJEKTEK

<p>I.1.1. Kulturális programok bővítése, fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Egy felkérés, több fellépés” (kulturális együttműködések erősítése, közös előadók meghívása) • Mártélyi „keszegölő” kistérségi szintűvé tétele • Szent István napi kistérségi program szervezése <p>I.1.2. Kulturális értékek továbbörökítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi vándor arató-ünnep szervezése • Helytörténeti értékek digitalizálása • Hagyományörző filmek készítése a kihalóban lévő meseterségekről <p>I.1.3. Egyedi kulturális és természeti értékek óvása, fejlesztése</p>	<p>I.2.1. A kistérségi identitás erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi szemlélet elfogadottságának népszerűsítése • Kistérségi marketing kiadvány készítése • Kistérségi kulturális honlap kialakítása <p>I.2.2. A székhely település kistérségi kulturális koordinátori többletszerep vállalása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vándorkiállítások szervezése • Kiállítás rendező szakember kölcsönzése <p>I.2.3. A kistérség kulturális forrás-szerző képességének növelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pályázatírói tréning szervezése • Projekt menedzseri feladatok ismereteinek elsajátítása • Projekt partnerségi tréning szervezése • Pénzügyi tervezési, pályázat elszámolási ismeretek megtanulása 	<p>II.1.1. Kulturális intézmények és civil szervezetek együttműködésének erősítése, új partnerségek kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi kulturális tehetségkutató verseny szervezése • Civil kulturális programok tájoltatása • Térségi civilnap szervezése <p>II.1.2. A civil szervezetek aktivitásának fokozása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Települések közötti kulturális vetélkedő rendezése • Civil szervezetek közösségfejlesztő képzése • Kistérségi humánerőforrás-térkép készítése 	<p>II.2.1. Települések közötti kulturális együttműködés ösztönzése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intézményvezetők fórumának kialakítása, működtetése • Kistérségi kulturális kerekasztal létrehozása <p>II.2.2. Kulturális intézmények folyamatos fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szakmai szükséglet kataszter létrehozása • Infrastrukturális fejlesztési kataszter létrehozása <p>II.2.3. Kulturális intézmények közötti mezoregionális együttműködések kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi intézmények bekapcsolódása regionális kulturális nagyprojektek megvalósításába
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Különböző önkéntes akciók szervezése a Mártélyi holtág minőségének a megóvásáért • Természeti értékek megóvására jótékony-sági kulturális rendezvény szervezése <p>I.1.4. Kiemelt kulturális programok regionális és országos ismertségének fokozása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi testvér települési fesztivál szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> • Tervezés módszertani képzések megvalósítása • Kistérségi kulturális pályázat író csoport létrehozása <p>I.2.4. Egységes, kistérségi motivációs szakember megtartó program megvalósítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi kulturális szakemberek teljesítményét elismerő díj alapítása • Települési minta projektek kistérségi bemutatkozási lehetőségeinek biztosítása • Kistérségi modell programok megismerése 	<p>II.1.3. Civil kulturális szolgáltatások bővítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Civil vezetők szakmai kirándulásának szervezése <p>II.1.4. Kistérségi civil pályázati feltételek javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi civil ernyőszervezet létrehozása 	<p>II.2.4. Az intézmények belső és külső informált-ságának növelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturális szakemberek kistérségi levelezőlistájának létrehozása
---	--	---	---

A projektötlet lista összesen 38 projektötletet tartalmaz több, mint 14 millió Ft értékben, melyet reálisnak tartunk a négy település tekintetében három évre vetítve.

A helyzetelemzést több munkaanyag is segítette, melyet szintén a Közkincs Kerekasztal keretében készítettünk el, ezek a következők:

- címlista
- települések bemutatkozó dokumentumai
- értékkataszter
- intézményi felmérő
- projektötlet lista

A végleges helyzetelemzést a 2008. május 22-i Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás ülésén a Társulási Tanács egyhangúan elfogadta. A Társulási Tanács elfogadása után a kistérséget alkotó minden

egy-egy településen a képviselő-testületek előtt bemutattuk az elkészült anyagot.

Összességében a pályázat megvalósítását sikeresnek ítéljük meg. Örülünk annak, hogy a települések nagyságától eltekintve sikerült szinte minden településről egyenlő arányban kiválasztani a résztvevőket, volt olyan intézmény, amely egyszerre több főt is delegált.

Minden egyes megbeszélést más-más helyszínen tartottunk. Főleg a települések bemutatkozásánál jelentett ez nagyon nagy segítséget és sikert. Személyesen láthattuk minden egyes település adottságait, mindennapi problémáit.

A kerekasztal megalakításakor partnerei közé nem vontunk be civil szervezeteket, melyet már az első megbeszélésen hibaként állapítottunk meg, de összességében nem jelentett túl nagy problémát, hiszen szűkebb körben egy igazán stabil együttműködést tudtunk kialakítani, melyhez folytatásként már sokkal könnyebb volt a civil szervezetek bevonása.

Nagyon hasznosnak tartottuk a szakértő bevonását, akinek nem az volt a feladata, hogy a résztvevők helyett összeállítsa a dokumentumokat, hanem az, hogy a közkinccs-kerekasztal résztvevőinek megmutassa, illetve megtanítsa azt a módszertant, aminek a segítségével képesek letünk összeállítani a helyzetelemzést, a SWOT analízist, és egy kistérségi szintű, középtávú, humán és infrastrukturális fejlesztési pályázati tervet. Így a közkinccs-kerekasztal együttműködésének nem csak az az eredménye, hogy elkészült a kistérség kulturális és közművelődési területét átfogó elemzése, hanem az is, hogy a résztvevők későbbi munkájuk során hasznosítani tudják azt a módszertant, amivel ezt az eredményt elértük.

A Közkincs Kerekasztal megalakulásával az egyébként is együttműködő személyeket közelebb tudtuk hozni egymáshoz, elmélyültek az egyének közötti kapcsolatok. Sikerült jobban megismerni a másik adottságait, lehetőségeit, jövőbeli elképzeléseit, a partnerek nyitottabbá váltak egymás iránt, kölcsönös bizalom alakult ki, amely elengedhetetlenül fontos a jelenlegi és a későbbi együttműködések folyamán is.

Nagy sikernek tudjuk be a Kistérségi Közkincs Kerekasztal megalakulása óta beadott kistérségi szintű pályázatokat, melyre korábban nem volt példa. A Társulási Tanács az alábbi pályázatok kistérségi beadásáról döntött, melyben pályázó szervezetként valamely közművelődési intézményt, illetve Alapítványt jelölte meg.

Közművelődési programok tájoltatása pályázat

- Keller Lajos Városi Könyvtár
- Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ
Közművelődési célú nyári táborok szakmai programjainak támogatása pályázat
- Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ
Civil szervezetek kapacitásfejlesztésének, képzésének támogatása pályázat
- „Vásárhelyi könyvtárért” Alapítvány

A fenti pályázatok mellett a Társulási Tanács az első Közkincs pályázat sikerének örömeire döntött a Kistérségi Közkincs Kerekasztal továbbműködésének támogatása pályázat beadásáról. Jelenlegi programunk keretében is 9 alkalommal találkozunk. Első alkalommal a civil szervezetekkel kibővülve újra megalakítottuk a kerekasztalt, bemutatkozásra, a lezárul pályázat, valamint az új pályázati program és ezzel kapcsolatos teendők, feladatok ismertetésére került sor. Ezt követően négy egész napos workshop keretében a helyzetelemzésben megfogalmazott projektötleteket projekt adatlapon dolgozzuk ki. Három alkalommal lesz arra lehetőség, hogy megtervezzük és kialakítsuk a kistérség kulturális területét átfogó honlapot valamint kiadványt készítünk a közkincs kerekasztal működéséről, tapasztalatairól, elért sikereinkről, további elképzeléseinkről, majd az utolsó alkalommal zárásként értékeljük jelen pályázati programban elért eredményeinket.

Kistérségi Közkincs Kerekasztal működésének sikerét az alábbiakban látjuk:

- A települések lakosságától függetlenül minden településről azonos számú résztvevői körrel tudtuk megalakítani Kerekasztalunkat
- A megalapozó munkafolyamatokban csak a szakma képviselőit vontuk be
- Minden egyes kerekasztal megbeszélést más-más településen tartottunk
- A szakértőtől nem a helyzetelemzés elkészítését vártuk el, hanem kértük, hogy tanítsa meg, azt a módszertant, hogy hogyan lehet a te-

lepülések bemutatkozó dokumentumaiból elkészíteni a SWOT analízist, illetve ebből kiindulva, hogyan tudjuk felépíteni célpiramisunkat

- A csoportmunkák során mindig úgy párosítottuk a résztvevőket, hogy azonos településről jövő ne kerüljön egy csapatba
- Munkánk eredményét bemutattuk és elfogadtattuk a döntéshozókkal

Egy mondatban összefoglalva sikerünk titka:

*„Szívvel..., lélekkel..., hozzáértéssel..., tenni akarással...,
együttműködésben
végeztük és végezzük munkánkat.”*